

GULDBORGSUND KOMMUNES BEMÆRKNINGER TIL FORSLAG TIL VANDPLANER HOVEDOPLAND 2.5 SMÅLANDSFARVANDET OG 2.6 ØSTERSØEN.

Staten har d. 4. oktober 2010 udsendt Vandplanerne i offentlig høring. Guldborgsund Kommune har tidligere fremsendt bemærkninger til Vandplaner i idéfasen, samt den tekniske forhøring.

Guldborgsund Kommunes byråd har på møde d. 17. marts 2011 behandlet kommunens bemærkninger til høring af forslag til vandplaner, der fremgår af dette brev.

10-02-2011

Kommunens høringssvar er delt op i:

1. Generelle bemærkninger
2. Omkostningseffektivitet
3. Miljømål
4. Vandløb
5. Søer og kystvande
6. Spildevand
7. Grundvand
8. Klima

1. Generelle bemærkninger.

Dette svar fra Guldborgsund Kommune indeholder både bemærkninger, der tidligere er fremført i de ovennævnte høringer, samt nye bemærkninger. Staten har ikke udarbejdet en hvidbog med de tidligere indkomne bemærkninger. Guldborgsund Kommune kan derfor ikke vurdere om kommunens tidligere bemærkninger bliver inddraget i arbejdet med tilvejebringelse af forslag til vandplanerne.

GULDBORGSUND KOMMUNE

NATUR, MILJØ & PLAN
PARKVEJ 37,
4800 NYKØBING F
TLF +45 5473 1000
FAX +45 5473 1020
EMAIL: NATUR-MILJØE-PLAN@
GULDBORGSUND.DK
WWW.GULDBORGSUND.DK

DOKNR. 49844/11
SAGSNR. 11/951
SAGSBEHANDLER:
Jakob Lysholdt

DIR +45
MOB

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER:
MAN-ONS KL. 9.00-15.00
TORS KL. 9.00-17.00
FRE KL. 9.00-12.00

Guldborgsund Kommune ønsker en tilbagemelding fra Staten om, hvorvidt der udarbejdes hvidbog og, hvorledes kommunens bemærkninger bliver inddraget i den endelige vandplan, som der forventes til efteråret 2011.

Det vigtigt for kommunen at fremhæve, at de fremtidige miljømål skal være realistiske og fastsættes efter robuste kvalitetsparametre, samt at indsatsen skal være mulige at gennemføre inden for de økonomiske og tidsmæssige rammer. Kommunen skal også bemærke, at der er en række områder, hvor det kan være vanskeligt at opfylde miljømålene i 2015, enten fordi, det vil kræve en ekstraordinær indsats, med uforholdsmæssige store omkostninger til følge, eller hvor kommunen som myndighed mangler de nødvendige virkemidler. Dette gælder særligt m.h.t. de diffuse kilder der påvirker vand- og naturområderne.

Dette høringssvar tager også forbehold for de indsatser der er udskudt på grund af aftale om "Grøn Vækst", samt den egentlige udmøntning af de indsatser der er nævnt i vandplanerne, hvor der p.t. kun er aftalt administrationsmodel for vådområdeindsatsen (VOS'erne).

Kommunen er bekendt med, at der er nedsat en række arbejdsgrupper mellem KL og Miljøministeriet, der skal komme med forslag til administrationsmodeller. Re-

sultatet fra disse arbejdsgrupper er ikke kendt ved udarbejdelse af dette hørings-svar.

Guldborgsund Kommune har noteret sig resultatet af basisanalysen, herunder risikovurderingen, der angiver at påvirkningerne, der er årsag til manglende målopfyldelse er:

Vandløb: Fysiske påvirkninger og spildevandsudledninger.

Søer: Næringsstoffer.

Marine områder: Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.

Grundvand: Indvinding og miljøfarlige stoffer.

Det skal også bemærkes, at kommunen kun er myndighed for dele af indsatsprogrammerne, f.eks. vandløb, spildevand og grundvand.

Målsætningsopfyldelse for vandområderne vil derfor afhænge af den samlede indsats, herunder de nationalt fastsatte rammer for udledning af nærings- og miljøfarlige stoffer.

Retningslinjer

Vandplanernes retningslinjer afløser retningslinjerne i den tidligere regionplan (Storstrøms Amt 2005-2017), der blev ophøjet til landplandirektiv ved kommunalreformen.

Guldborgsund Kommune anser generelt retningslinjerne i vandplanen som skærpede i forhold til de retningslinjer, der gjaldt i regionplanen. Retningslinjerne er generelt blevet mere omfattende og specifikke.

Kommunen gør indsigelser i mod de retningslinjer, hvor forhold er reguleret i henhold til anden lovgivning, regulativer, eller hvor krav og vilkår fastsættes ved konkret sagsbehandling (f.eks. BAT-princip, samt vandløbsvedligeholdelse, der er bestemt i regulativer). Når der i vandplanens retningslinjer fastsættes egentlige dimensioneringskriterier (f.eks. for regnbetingede udledninger) bryder vandplanen med det forvaltningsretslige princip om, at myndigheder ikke må sætte skøn under regel. Disse retningslinjer stemmer heller ikke overens med kommunens ønske om metodefrihed.

Overvågning

Det er kommunens opfattelse at overvågningsprogrammet (NOVANA) ikke er dækkende for at opnå kendskab til vandløbenes og søernes tilstand, samt udvikling. Flere af kommunes større vandsystemer er uden overvågning. Kommunen risikerer dermed at have et mangelfuldt grundlag for prioritering af indsatser ved udarbejdelse af handleplaner. Kommunen skal også gøre opmærksom på det dokumentationskrav for manglende målopfyldelse, der er anført i spildevandsbekendtgørelsens § 27, stk. 1 litra 3, der er en forudsætning for, at kommunen kan meddele påbud om forbedring af spildevandsrensningen i det åbne land. Kommunen skal derfor udtrykke bekymring for, at der ved det nuværende niveau for overvågning, kan opstå situationer, hvor kommunen ikke kan følge op på spildevandsplanen, på grund af manglende retsligt grundlag, som følge af manglende overvågning. Kommunen har tidligere fremsendt bemærkninger til statens NOVANA program, men vil her fremføre synspunktet igen, da overvågningen, som både planlægningsgrundlag og prioriteringsværktøj anses som en nødvendig forudsætning.

Basisvirkemidler

I vandplanerne er angivet baseline 2015, d.v.s. de basisforanstaltninger der forudsættes gennemført inden 2015. Her er det nævnt at der er indregnet den spildevandsrensning ved bebyggelser i det åbne land, der er vedtaget i Storstrøms Amts regionplan 2005 – 2017.

Guldborgsund skal her bemærke, at regionplanens spildevandsindsats kun i begrænset omfang var indarbejdet i spildevandplanerne før 2007 (kommunalreformen). Der foreligger således først en større samlet, prioriteret indsats for det åbne land i Guldborgsund Kommunes spildevandsplan, der blev vedtaget i 2010. Kommunen forventer i forhold til gældende spildevandsplan, at der er gennemført spildevandsrensning ved ejendomme i det åbne land i løbet af 20 til 25 år. Der er påbegyndt revision af spildevandsplanen, bl.a. på baggrund af de ændrede forudsætninger vandsektorloven har givet forsyningsselskaberne. En kommende revision af spildevandsplanen vil sandsynligvis kunne prioritere spildevandsindsatsen i det åbne land.

2. Omkostningseffektivitet

På det foreliggende grundlag har vi vanskeligt ved, at kommentere på vandplanernes prioritering af indsatser.

Overordnet kan det bemærkes, at det er vanskeligt for kommunens at kommentere det omkostningseffektive i vandplanernes indsatsprogram da udgifter til indsatsprogrammet opgøres budgetøkonomisk, mens anlægsudgifter mv. tilsyneladende anføres som engangsudgifter i Virkemiddelkataloget.

Guldborgsund Kommune har bemærket, at der i planerne er åbnet mulighed for metodefrihed med hensyn til valg visse indsatser, under forudsætning for omkostningseffektivitet. I vandplanerne er det nævnt, at der som en del af aftalen om "Grøn Vækst" er afsat pulje til kompensation til lodsejere, samt til vandløbsprojekter. Den nævnes også at indsatserne vil blive holdt inden for den økonomiske ramme, og indsatsbehovet skal kvalificeres i høringsperioden. Guldborgsund Kommune forventer derfor, at alle udgifter til vandløbsprojekter bliver fuldt kompenseret, samt at kommunen inddrages ved prioriteringen af indsatser.

Det er dog på baggrund af stikprøveberegninger, bl.a. for vandløbsindsatsen kommunens umiddelbare vurdering at en række af indsatsene er underfinansierede.

I vandplanernes indsatsprogrammer er der angivet en række påvirkninger, som skal reduceres, samt tilhørende virkemidler, der hver er "tildelt" en kvote af næringsstoffer. I Guldborgsund Kommunes arbejde med etablering af vådområder til kvælstoffjernelse har det vist sig, at der kunne udpeges flere vådområder end dem, der egentlig er forudsat i vandplanen. Kommunen skal derfor anbefale, at vandplanerne kan være dynamiske, således at det er muligt at "bytte rundt" mellem de forskellige virkemidler. Både i forhold, hvad der kan lade sig gøre i forhold til aftaler med lodsejere, samt hvilke indsatser, der viser sig at være mest omkostningseffektive.

3. Miljømål

I Guldborgsund Kommune er alle offentlige vandløb, samt flere private vandløb i dag målsatte i henhold til Storstrøms Amts regionplan 2005 – 2017 (ophøjet til landsplansdirektiv ved kommunalreformen).

I regionplanen er det nævnt, at Storstrøms Amt er det amt i Danmark, der havde flest vandløb med lempet målsætning, hvilket hænger sammen med, at der på Lolland-Falster er vandløb der er kraftigt regulerede eller kunstige, samt med ringe fald. I regionplanen var det angivet at vandløb med lempet målsætning (C-målsætning) skulle opfylde faunaklasse 4 (DVFI), og på visse langsomtflydende strækninger dog faunaklasse 3 (DVFI).

I vandplanerne er mange af de tidligere C-målsatte vandløb nu udpeget som vandløb med god økologisk tilstand, der skal opfylde faunaklasse 4.

Guldborgsund Kommune skal her gøre indsigelse imod, en stor del af vandløbene i Guldborgsund får skærpede miljømål, idet faunaklassen hæves fra 3 til 4 for, at nå målsætningsopfyldelse.

4. Vandløb

Guldborgsund Kommune har også noteret sig, at rigtig mange af kommunens vandløbsstrækninger er omfattet af undtagelsesbestemmelser. Det forventes derfor, at kommunen får lejlighed til igen at gennemgå, datagrundlaget for inden næste planperiode.

Ud fra risikoanalysen kan det ses, at det i oplandene "Østersøen" og "Smålandsfarvandet" vil være vanskeligt at nå miljømålene i 2015.

Kommunen skal opfordre til, at der fastsættes realistiske miljømål, samt at der indføres et differentieret målsætningssystem, så det ikke kun er smådyrsfaunaen (udtrykt ved Dansk Vandløbs Fauna Indeks, DVFI), der anvendes som måleparameter i vandløbene. Vandområderne i Guldborgsund kommune er kendetegnet ved at de ferske vandområder udgøres af vandløb med ringe fald og risiko for sommerudtørring. Dermed er der dårlig selvrensning, hvilket gør dem særlige følsomme for spildevandsbelastning. Kun på Nordøstfalster er der vandløb med gode faldforhold. Her er der tale om skovvandløb med ringe vandføring og dermed risiko for sommerudtørring. I Guldborgsund Kommune er der flere inddæmmede områder, hvor vandføringen i afvandingskanalerne er styret af pumpedrift. I Storstrøms Amts regionplan 2005 - 2017, er det angivet at en stor del er vandløbene er målsat med en lempet målsætning på grund af kraftig regulering og ringe fald. Det er kommunes opfattelse, at hovedparten af vandløb, der i regionplanen er lempet målsat, skal målsættes som enten "kunstige- eller stærkt modificerede overfladevandområder" eller med "mindre strenge miljømål", jævnfør miljømålslovens §§ 15, 16 og 17, da det vil kræve "uforholdsmæssigt store omkostninger" at forbedre tilstanden i disse vandløb. Se ovenstående kapitel om miljømål.

Selv med mindre strenge miljømål eller betegnelsen kunstig/stærkt modificeret vandløb, vurderer Kommunen, at det vil være vanskeligt at gennemføre de nødvendige forbedringer i vandløbene indenfor den fastsatte tidsfrist og at nå de fastsatte mål.

Det er ønskeligt med en harmonisering af statens udpegning af vandløb, da det fremgår af vandplanerne, at der stor forskel i udpegningsgrundlaget i oplandene, afhængigt af de gamle amtsgrænser. Det betyder, at der i Guldborgsund Kommune er udpeget forholdsvis mange vandløb, der er målsatte. Hvilket igen betyder, at der er udpeget indsatser for vandløb, hvor der er mindre miljømæssig interesse.

For at kunne opnå "god økologisk tilstand" er det foreløbigt meldt ud, at vandløbene skal kunne opnå faunaklasse 5 i DVFI-indekset, dog lempet til 4 for vandløb af "blød bundstypen". Ved opbygningen af DVFI er der lagt vægt på, at der bl.a. indgår relativt hyppige og geografisk udbredte arter, men visse af indikatorarterne i nøglegruppe 1 og 2 har dog en begrænset udbredelse og enkelte af indikatorarterne betragtes som sjældne. For at vandløbet kan opnå en DVFI-5, skal der findes minimum 1 art fra nøglegruppe 1, og antallet af individer af arten skal være talrigt (4 - 9 stk.). I forbindelse med flere års amtslig overvågning af vandløbene i Guldborgsund Kommune er det konstateret, at flere af arterne fra nøglegruppe 1 ikke er fundet på Lolland og Falster. Årsagen kan være, at der er tale om øer, hvortil arterne har vanskeligt ved at indvandre, eller at vandløbenes fysiske udformning med ringe størrelse og fald ikke er egnede levesteder for arterne fra nøglegruppe 1. Ved fastsættelsen af miljømålene for vandløbene i Guldborgsund Kommune skal der derfor tages højde for denne problematik, herunder hvorledes kriterierne for "god økologisk tilstand" kan opnås, når grundlaget adskiller sig væsentligt.

Jævnfør vandplanen er det særligt overfor de fysiske forhold og spildevandspåvirkningen, der skal ske en indsats for vandløbene. Kommunen bemærker, at vandplanen peger på, at for at få en forbedring af vandløbenes fysiske forhold vil ophør af vandløbsvedligeholdelse være et nødvendigt virkemiddel. Det er kommunens opfattelse, at et ophør af vedligeholdelse af vandløb ikke er muligt med den nuværende vandløbslov, der i § 27 angiver, at vandløb skal vedligeholdelse så vandføringsevnen ikke forringes. Et ophør af vandløbsvedligeholdelse vil også medføre, at landbrugsarealer skal tages ud af drift. Såfremt dette virkemiddel skal anvendes, skal der ske ændring af vandløbsloven samt findes ressourcer til opkøb af landbrugsjord/udbetaling af erstatninger.

Det er Guldborgsund Kommunes opfattelse at en ændret vedligeholdelse, afhængig af hvor meget den ændres, vil bevirke at vandføringsevnen nedsættes i vandløbet, særligt på strækninger med lidt fald (blødbundsstrækninger), samt at der er risiko for tilslamning.

Ved udsendelsen af vandplanen i oktober 2010 er det oplyst at der vil komme retningslinjer og økonomi for, hvordan den reducerede vandføringsevne skal resultere i erstatninger til lodsejere for de berørte arealer.

Målet med ændret vandløbsvedligeholdelse (reduceret eller ophør med vedligeholdelse) er at skabe variation i vandløbet, men på blødbundsvandløb kan det betyde at der i stedet for vandløb dannes mose og langstrakte fladvandede områder i vandløbstraceet. Det vil være en naturmæssig forbedring og en delvis genskabelse af det oprindelige landskab – men ikke en egentlig vandløbsforbedring. Som supplerende bemærkninger til afsnittet miljømål foreslås det at udsætte indsatsen på blødbundsvandløb og C-målsatte strækninger til en senere planperiode.

Det er kommunens opfattelse, at klimaændringer og deraf følgende øget nedbør og vandstandshævninger vil medføre risiko for manglende målopfyldelse, særligt for vandløbene, da der vil ske øget saltvandsindtrængning langt op i vandsystemerne og dermed væsentligt ændrede forholdene for vandløbsfaunaen. Den øgede nedbør vil fastholde og sandsynligvis også forøge behovet for afvanding og dermed vedligeholdelse af vandløbene, hvilket ligeledes medfører risiko for at opfyldelsen af målene ikke kan nås.

Kommunen mener, at klimaændringerne og de forventede konsekvenser heraf skal inddrages ved fastlæggelsen af miljømålene for vandområderne.

I udkastet til vandplanerne for vandopland 2.5 og 2.6 er der fastlagt nogle indsatsområder for vandløbene i de to vandoplande. Et af indsatsområderne er restaurering af vandløb. I de to vandplaner er der udpeget adskillige private vandløb, som skal restaureres. Med den nuværende lovgivning kan kommunen jf. vandløbslovens § 37 foretage restaurering alene i offentlige vandløb. Skal der gennemføres en restaurering i et privat vandløb forudsætter det, at vandløbsmyndigheden optager vandløbet som offentligt vandløb, inden restaureringen igangsættes. Mange af de udpegede private vandløbsstrækninger i Guldborgsund Kommune er små, korte strækninger, som ofte i forløber i skove, og som kun har interesse for få lodsejere. Det er således strækninger, som ikke opfylder kriterierne for at være offentlige vandløb, og som kommunen ikke har intentioner om at optage som offentlige vandløb.

Ved restaurering kan der jf. vandløbslovens § 37 foretages følgende tiltag i vandløbet:

1. etablering af kunstige, overhængende brinker
2. placering af større sten
3. placering af planker eller lignende ved vandløbsbunden
4. etablering af strømkoncentratorer
5. etablering af gydebanker

Andre tiltag til forbedringer af de fysiske forhold i vandløbene betragtes efter vandløbsloven ikke som restaureringer. Flere af de udpegede strækninger i Guldborgsund Kommune er mindre vandløb med et fald på under 1 ‰ – en enkelt strækning er faldet blot 0,08 ‰. Med fald i denne størrelsesorden vil udlægning af gydebanker være formålsløst, da ørreder ikke gyder i vandløb med så ringe fald. Tilsvarende vil udlægning af større sten i mange tilfælde blot fungere som en spærring, der vil give anledning til ansamling af slam, mudder og lignende i vandløbet. Kommunen finder det derfor ikke hensigtsmæssigt, at disse strækninger er udpeget til restaurering. Udpegningen af strækninger foreslås i stedet flyttet til strækninger på offentlige vandløb, hvis faldforhold og øvrige omgivelser er forenelig med restaureringer jf. vandløbsloven.

Indsatserne (åbning af rørlagte vandløb, restaurering og ændret vedligeholdelse) ligger i en del tilfælde meget spredt og uden sammenhæng – bortset fra, at en indsats med åbning af en rørlægning eller restaurering som regel følges af en indsats med ændret vedligeholdelse. For at undgå at skulle lave tiltag i det samme vandløb ad flere omgange, foreslår kommunen, at indsatserne samles, så det enkelte vandløb eller vandløbssystem færdiggøres i én og samme indsats. Dette er mere logisk rent administrativt, men også mere forståeligt for de berørte lodsejere.

Der fremsendes et GIS-tema med angivelse af udpegede strækninger, hvor faldet er for ringe til restaureringer.

Der er lagt op til, at indsatserne skal finansieres af EU-midler, samt at de først kan gennemføres, når der er bevilget penge til det konkrete projekt/indsats. Hvad sker der i de tilfælde, hvor der ikke er tilstrækkelige midler til at gennemføre alle projekter/indsatser i vandplanerne?

Overføres indsatserne i vandløbene til næste vandplanperiode? Hænger kommunen på at gennemføre indsatserne for egne midler? eller er det bare "ærgeligt", at indsatserne ikke blev til noget?

Vandplanerne indeholder indsatskrav om forbedrede fysiske forhold fysiske forhold for en række kortere vandløbsstrækninger af typisk mindre vandløb indenfor Guldborgsund Kommunes geografiske område af de to vandplaner. Kommunen stiller sig tvivlende overfor det omkostningseffektive i denne fremgangsmåde, som er administrativ tungere og dyrere i entreprenøruddgifter per restaureret kilometer end restaurering af længere sammenhængende vandløbsstrækninger. Kommunen tager forbehold for de anførte enhedspriser for vandløbsregulering i virkemiddelkataloget, som virker lave i forhold til kommunens erfaringer. Det er derfor vanskeligt at vurdere det omkostningseffektive i dette virkemiddel.

Retningslinjer

I Regionplan 2005 – 2017 for Storstrøms Amt er der under retningslinje 7.1.1.5 anført: "Ved omlægning/renovering af rørlagte strækninger skal muligheden for åbning undersøges. Flytning af vandløb kan indgå som en mulighed i forbindelse med åbning af en vandløbsstrækning. I forbindelse med åbning af vandløbet bør en eventuel flytning overvejes"

En tilsvarende bestemmelse ses ikke i vandplanens retningslinjer. Der er derfor usikkerhed hvordan der skal ageres ved omlægning/renovering af rørlagte strækninger.

5. Søer og kystvande

For så vidt angår søers og kystvandes belastning med næringssalte fra spildevand, henvises til kommunen ovenstående bemærkninger vedr. spildevandsrensning og vandløb.

Kommunen har kun muligheder for at regulere næringssaltsbelastningen fra landbrug med dyrehold, der skal miljøgodkendes. Kommunen har derfor ikke virkemidler til rådighed, der kan regulere næringssaltsbelastningen fra landbrug med planteavl eller den øvrige diffuse belastning i form af naturbidrag, samt deposition.

Kommunen efterlyser en nærmere afklaring af kommunens rolle vedrørende administration af kystvande, samt afgrænsning af havet af den enkelte kommunes kompetence jævnfør miljømålslovens § 52a. Det er kommunens opfattelse at det er staten der er myndighed på havet, jævnfør havmiljøloven. Kommunen ønsker også en vejledning/fortolkning til planlovens § 11 a, stk. 1 litra 17, der angiver at kommunen skal fastsætte retningslinier for anvendelsen af vandløb, søer og kystvande. Det er efter denne bestemmelse i forrige planlov, at amterne fastsatte målsætninger for vandområderne.

Kommunens manglende kompetence på havområdet har også betydning for reguleringen af de havområder, der er udpeget som Natura-2000 områder. Som eksempel kan nævnes de havområder i Natura-2000 område nr. 173 (Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster), som er udpeget for spættet sæl og gråsæl, hvor beskyttelsen af disse arter bl.a. kræver en regulering af sejlads, wind- og kitesurfing, vindmøller m.v. – alle områder, hvor kommunen ikke er myndighed.

Havne og spildevandsnærområder

På side 47 i Plandelen til Hovedopland Østersøen og side 59 i Plandelen Hovedopland Smålandsfarvandet er det anført følgende: "I relation til havne og sejladsrelaterede aktiviteter forudsætter forslag til vandplanfor første planperiode ikke ændringer i myndighedernes nuværende administration efter gældende lovgivning af aktiviteterne. Til den endelig vandplan vil der i samarbejde med de berørte parter blive udarbejdet supplerende tekst til vandplanen vedrørende særlige aktivitetszoner i relation til havne, sejlrender og klappladser".

I bemærkningerne til den tekniske forhøring af vandplanerne bemærkede Guldborgsund Kommune følgende:

I Regionplanen for Storstrøms Amt blev der i kystvande (afsnit 7.1.3) opereret med begrebet spildevandsnærområde eller områder med lempet målsætning. I Guldborgsund Kommunes område var der i udlagt lempede områder i havneområder og områder med spildevandsudledning.

I vandplanerne for områderne Hovedopland 2.5 – Smålandsfarvandet samt Hovedopland 2.6 – Østersøen er der ingen af de tidligere spildevandsnærområder eller områder med lempede målsætninger, der er udpeget som kunstig eller stærkt modificerede områder. Samtlige kystvande i begge hovedoplande, i Guldborgsund Kommunes område, er udpeget til miljømålet "god økologisk tilstand".

I nærområderne af havne, sejlrender, klappladser og områder, hvor der udledes spildevand, vil der med stor sandsynlighed altid være en påvirkning af vandmiljøet i negativ retning – set i forhold til miljømålet god økologisk tilstand. God økologisk tilstand defineres som en "svag afvigelse fra en tilstand upåvirket af menneskelig aktivt" og om dette kan nås i en anlagt havn, en gravet sejlrende eller et område, hvor der udledes spildevand, er højst tvivlsomt.

Hvis de tidligere udpegede lempede områder, så som havne, sejlrende, klappladser og områder hvor der udledes spildevand ikke udpeges som stærkt modificeret områder, kan en mulighed være at de udpeges som særlige påvirkningszoner med accept af samfundsmæssige væsentlige aktiviteter, der ikke overholder miljømålene.

Det er derfor Guldborgsund Kommune vurdering, at de tidligere områder i Regionplanen for Storstrøms Amt, der var udpeget med lempet målsætning eller som spildevandsnærområder, skal udpeges som stærkt modificeret vandområder eller som påvirkningszoner/blandingszoner.

Havbrug:

Kommunen har tidligere påpeget at spildevandsnærområdet omkring havbruget i Regionplan 2005-2017 er fjernet. Dette vil vanskeliggøre administrationen af Bekendtgørelse om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller hav.

Regionplanen indeholdt en retningslinje om den maksimale årlige udledning af næringsstoffer fra havbrug. Denne retningslinje er ikke overført til vandplanen. Kommunen er ikke klar over, om dette er en fejl.

Det fremtidige administrationsgrundlag for havbrug i medfør af vandplanen virker heller ikke klart for kommunen.

Guldborgsund Kommune har bemærket, at der i vandplanens tabel 2.2.2. er angivet at belastningen fra havbrug er uændret i forhold til den nuværende belastning og baseline 2015. I vandplan 2.5 for Smålandsfarvandet er det angivet, at der årligt udledes 158,8 tons kvælstof pr. år. Til sammenligning angiver vandplanen, at den samlede vådområdeindsats skal fjerne 136 tons kvælstof pr. år til en samlet årlig omkostning på kr. 19.474.000,-.

Staten opfordres hermed til, at undersøge om det er omkostningseffektivt, ikke at opstille reduktionsmål for havbrug?

Vandplanerne indeholder ikke retningslinjer for havbrug.

6. Spildevand

Det fremgår af vandplanerne, at disse er udarbejdet på baggrund af spildevandsplanerne fra de 6 gamle kommuner i Guldborgsund Kommune. Byrådet har d. 11. marts 2010 vedtaget ny spildevandsplan for Guldborgsund Kommune 2010 – 2014. Miljøcenteret har haft udkast til spildevandsplan i høring, fremsendt november 2009. Af Forslag til spildevandsplan 2010-14 fremgår dermed en række nye kloakerede områder i det åbne land, mens andre planlagte kloakerede områder udgår. Kommunen finder det mest retvisende at grundlagt for vandplanerne udgøres af den nye spildevandsplan og ikke de 6 forhenværende planer. Vedlagte excel-regneark viser oversigt over ændringer for så vidt angår renseanlæg.

I forhold til oplysninger om spredt bebyggelse og regnbetingede udløb har kommunen sandsynligvis ikke data af bedre kvalitet, end dem der er anvendt til vandplanerne. Det forventes dog, at kvaliteten af disse data fremover forbedres. Der skal derfor tages forbehold for udpegningen af indsatser for de regnbetingede udløb.

Spildevand i det åbne land:

Spildevandsrensning i det åbne land til Regionplanens renseklasser indgår som et basisvirkemiddel i Vandplanerne. Realiseringen af dette vil medføre, at et meget stort antal ejendomme skal have forbedret rensningen af sit spildevand indenfor en meget kort tidshorisont. Dette vil medføre store lokale prisstigninger på kloakarbejder i området. Kommunen har derfor forbehold overfor det omkostningseffektive i denne forcerede fremgangsmåde i forhold til kommunes egen spildevandsplan.

Vedrørende angivelse af Baseline 2015, skal det bemærkes, at Guldborgsund Kommune ført påbegynder indsatsen for spildevandsrensningen i det åbne land, på baggrund af spildevandsplan 2010 – 2014. Så ud af de ca. 5000 ejendomme, der skal kloakeres i det åbne land, forventes kun ca. 1500 ejendomme, at blive kloakerede inden 2015.

I virkemiddelrapporten forudsættes det, at spildevand fra den spredte bebyggelse er rensset, således at der ikke er forureningsbelastning fra enkeltejendomme i 2015. Kommunen har vedtaget ny spildevandsplan i 2010. Spildevandsplanerne fra de 6 gamle kommuner i Guldborgsund Kommune indeholdt i varierende omfang initiativer i forhold til den spredte bebyggelse.

Det skønnes, at der er 5700 ejendomme i Guldborgsund Kommune udenfor kloakopland og kun med mekanisk rensning af spildevandet. Det skønnes at 4600 ejendomme ligger i forureningsfølsomme områder. 1350 af disse planlægges afskåret til renseanlæg inden 2014, ved hjælp af tryksatte systemer ved kloakering af landsbyerne. Samlet pris for afskæring skønsmæssigt kr. 65. mill. Nogle ejendomme har nedsivning. Det skønnes at 1600 ejendomme i alt kan bortskaffe spildevandet ved nedsivning. De resterende 1600 ejendomme skal påbydes medlemskab af den kommunale kloakforsyning, og lokal rensning med f.eks. minirensanlæg eller pileanlæg.

Det forventes, at den samlede spildevandsindsats i det åbne land først er gennemført i løbet af 20 til 25 år i følgende spildevandsplan. I en kommende revision af spildevandsplanen vil det være muligt, at prioriterer spildevandsrensningen i det åbne land. Det kan derfor blive nødvendigt at forlænge tidsfristen for opnåelse af miljømål, jævnfør miljømålslovens § 19 stk. 1 og 2.

Udpegning af forureningsfølsomme områder

I Guldborgsund Kommunes spildevandsplan 2010-2014 er der ved udpegningen af forureningsfølsommeområder (renseklasser) anvendt Storstrøms Amts Regionplan 2005 – 2017 udpegning. I denne udpegningen var der flere hvide pletter på kortet, hvor der var angivet "ingen måling". I vandplanens udpegning af indsatskrav – spildevand/spredt bebyggelse (på GIS-kort) er kun få af førnævnte hvide områder dækket ind. Det betyder, at der i Guldborgsund Kommune er områder, hvor der ikke er rensekraft til spredt bebyggelse? F.eks. ved Hasselø og Orehoved.

Renseanlæg

I Guldborgsund Kommune er der en decentral spildevandsstruktur med 38 renseanlæg (2007), hvoraf 13 kun har mekanisk rensning af spildevand. Nykøbing Nord renseanlæg er det største på 57.000 PE. De øvrige anlæg har en gennemsnitsstørrelse på et par tusinde PE (fra 10 til 10.000 PE). Der er udarbejdet en tilstandsvurdering m.h.t. renseanlæggenes tilstand og restlevetid. Tilstandsvurderingen viser, at renseanlæggenes gennemsnitlige restlevetid er 7 år. Umiddelbart er der kun peget på 4 renseanlæg, der bør bevares. Ud fra en samlet vurdering er der givet 6 forslag til en fremtidig spildevandsstruktur i Guldborgsund Kommune. Forslagene peger på en centralisering af spildevandsstrukturen med 4 til 8 fremtidige renseanlæg. En centralisering af spildevandsstrukturen, samt etablering af trykledninger vil være forudsætningen for at de 1350 ejendomme i det åbne land vil blive afskåret til renseanlæg. Det er skønnet at en centralisering og renovering af spildevandsstrukturen vil koste kr. 200 mil. (alene anlægsudgifter).

Regnbetingede udløb

Udover den spredte bebyggelse fremgår indsatsen for at reducere belastning fra de regnbetingede udløb vil fremgå af den spildevandsplan 2009. Kommunen ønsker, at benytte første spildevandsplanperiode til erfaringsopsamling, samt kortlægning for så vidt angår det regnbetingede udløb. Det er kommunens opfattelse af vandplanernes kortlægning af RBU'erne beror på forældede WinRIS-data. I den forventede kommende revision af spildevandsplanen forventes det, at kommunen for løftet sit vidensgrundlag m.h.t. de regnbetingede udløb, da Guldborgsund Forsyning i øjeblikket er ved, at få gennemført MOUSE/SAMBA-beregninger.

Vandplanerne peger ensidigt på anlæggelse af bassin som indsatsområder.

Guldborgsund Kommunes spildevandsplan opererer med alternative løsninger, da bassiner anses som en utidssvarende løsning. Kommunen ønsker, at kunne anvende alternative løsninger, der måske ikke er de mest omkostningseffektive, men i højere grad end bassin tilgodeser bæredygtighedsprincipper, eller rekreative interesser, som f.eks. håndtering af regnvand på overflader i byer.

Spildevand - retningslinier

Retningslinje nr. 6:

Det er betænkeligt at der er indført en retningslinje, som at spildevand så vidt muligt skal undgås til stillestående vandområder, da det i Guldborgsund Kommune vil være vanskeligt at finde alternativer til udledninger (f.eks. regnvandsudledning) i stillestående vandområder, pga. de manglende faldforhold der er i kommune. Alternativer vil ofte være pumpeløsninger, hvilket ikke er hensigtsmæssig.

Retningslinje nr. 7:

Det er en væsentlig skærpelse, at der i vandplanen stilles krav om first-flush bassin på 5 mm i fælleskloakerede områder kan være vanskeligt at gennemføre i visse områder – især i byzonen, hvor det ikke er muligt at etablere bassiner eller lignende. At forlange Odense regnserien (ODE1571) betragtes som forældet. Guldborgsund Kommunes retningslinjer for dimensionering fremgår af spildevandsplanens serviceniveauer, hvor der er taget højde for klimatilpasning, med henvisning til Spildevandskomiteens skrift 27 og 29.

Retningslinje nr. 8:

Det er en væsentlig skærpelse, at der stilles krav om bassin ved nye regnvandsudløb. Rensning af regn- og overfladevand sker normalt i vejbrønde. Der skal kun stilles krav til bassin af hensyn til hydraulisk belastning eller ved særlige følsomme områder. At kræve bassiner generelt er ikke omkostningseffektivt.

Retningslinje nr. 9:

Det er en væsentlig skærpelse, at der stilles specifikke krav til dimensionering af regnvandsudløb. Det er ulogisk, når der ikke stilles krav til hydraulisk belastning fra udledning af rensset spildevand.

Retningslinje nr. 13:

Udledning af forurenende stoffer kan det accepteres at miljøkvalitetskravene overskrides i blandingszonen i umiddelbar nærhed af udledningsstedet. Hvem fastlægger denne blandingszone og hvornår fastlægges den? Fastlægges den i forbindelse med vandplanen (se afsnittet : *Havne og spildevandsnærområder*) eller i forbindelse med meddeles af udledningstilladelser?

Spildevand – øvrige bemærkninger

Hovedopland Østersø:

På side 83 i redegørelsensdelen er det anført at Nysted Havnslamsdepot har direkte udledning. Dette er ikke korrekt. Vandet fra dette depot ledes til Frejlev Renseanlæg.

Hovedopland Smålandsfarvandet:

Gedesby Renseanlæg, som udleder til Sydkanalen fremgår ikke af tabellen på side 97.

7. Grundvand

Det fremgår af forslag til Vandplan, at for store dele af Guldborgsund Kommune er der risiko for ikke at opnå miljømålene i 2015 om god kvalitativ og kvantitativ tilstand for grundvandet.

Guldborgsund Kommunes har følgende kommentarer til henholdsvis den kvalitative og den kvantitative risikovurdering, der fremgår af forslag til Vandplanen.

Kvalitativ (den kemiske tilstand)

Det ses af planen, at der er brugt tærskelværdier svarende til drikkevandskravene for en række parametre som ikke kan fjernes på vandværket, nitrat, nikkel og pesticider. Dette er en god metode da grundvand som ikke opfylder disse krav ikke er direkte anvendeligt til drikkevand, uden fortynding. Da der ikke er tærskelværdier for øvrige stoffer antages det at øvrige stoffer ikke vil give forringet tilstand af grundvandet.

Visse stoffer findes naturligt i varierende mængder, også meget store variationer. En del af disse stoffer bliver fjernet på vandværkerne (svovlbrinte, metan, jern, mangan og ammonium). Det naturlige indhold af f.eks. salt, ligger langt fra kravværdierne til drikkevand.

Visse stoffer er også afhængige af den kvantitative tilstand (overpumpning) af magasinet. I Guldborgsund Kommune er der områder, som er præget af høje koncentrationer af natrium og klorid som følge af en høj indvinding i et følsomt område. Drikkevandet fra de pågældende vandværker er dog under grænseværdien. Andre steder kan grundvandet have et naturligt højt indhold af f.eks. arsen, som ligger langt over kravværdien. Hvis der kommer tærskelværdier for øvrige stoffer ønsker kommunen, at der ved fastlæggelse af kvalitative mål for grundvand tages højde for det naturlige indhold af stoffer, der findes i grundvandet, samt at der tages højde for, hvad der fjernes ved vandbehandling på værkværkerne ved normal praksis.

M.h.t. virkemidler har kommunen kun begrænsede muligheder for at påvirke udviklingen af grundvandets kvalitet. Kommunen har f.eks. ingen beføjelser til at gribe ind overfor lovlig anvendelse af sprøjtemidler eller gødningsanvendelse og dermed nitratudvaskning fra planteavl.

Kvantitativ (grundvandsdannelse vs. Indvinding)

Store dele af grundvandet i Guldborgsund Kommune er udpeget, som værende i risiko for manglende opfyldelse af målet om god kvantitet. Kommunens kommentar til denne udpegnings, er spørgsmålet om, hvilke restriktioner, som skal lægges på områder, hvor de kvantitative målsætninger ikke er opfyldt. Ideelt set bør der ikke indvindes mere vand i disse områder. Dette kan jo tolkes som der ikke bør udlægges nye boligområder (idet vandforbruget stiger) eller meddeles indvindingstilladelser til andre formål f.eks. markvanding.

Kommunen har iværksat arbejdet med ny vandforsyningsplan. Det forventes også, at der i løbet af en overskuelig årrække er udarbejdet indsatsplaner for Guldborgsund Kommune. I disse planer forventes det, at der fremgår strategier for at fremskaffe godt og tilstrækkeligt vand.

Kommunen skal dog udtrykke bekymring for, at miljømålslovens § 11, stk. 1 vil hindre yderligere udnyttelse af grundvandsressourcen i de områder, der er udpeget som værende i dårlig kvantitativ tilstand. Kommunen efterlyser derfor en nærmere afklaring af, hvorvidt udpegningerne for konsekvenser for f.eks. byudvikling, markvandsboringer eller sprøjtningsfrie arealer.

Vandindvinding i relation til vandområder

Guldborgsund kommune mener stadig ikke at det er helt afklaret med prioriteringsrækkefølgen af grundvand kontra vandområder. I retningslinjerne for grundvand står punkt 37 og 38 i modsætning til hinanden. Der vil være mange områder hvor indvinding ifølge planen har negativ indflydelse på vandområder og vandløb. Mange af de indvindinger skal flyttes meget langt væk, og nogle gange vil det ikke være muligt at finde nyt grundvand af god kvalitet. Det skal derfor klarlægges om hvornår punkt 38 a (vandforsyning har 1. prioritet) gælder og hvornår indvinding skal flyttes til fordel for vand til vandområder og vandløb.

Indvindingen er inddelt i forskellige grundvandsforekomster. Det fremgår ikke af planen hvordan indvindingen relaterer til vandløbsoplande, som vil være meget forskellige fra forekomsterne. Det kan derfor virke underligt at hele forekomster (som kan have meget store udstrækninger) kan udpeges som havende "påvirkning af overfladevand".

Vandplanen i relation til nye indvindinger:

Hvordan er det tanken at kommunerne skal forvalte ressourcen i forhold til kommende indvindinger?

- Skal nye vandværksboringer lægges uden for områder der enten er påvirket af for høj en udnyttelsesgrad eller vandløbspåvirkning?
- Kan der meddeles indvindingstilladelser til prioritet 3 indvinding (industri, markvanding, store dyrehold) i de områder der er påvirket af for høj en udnyttelsesgrad eller vandløbspåvirkning?

Udløb af tilladelser:

Hvordan er det tanken at kommunerne skal forvalte udløb af eksisterende indvindingstilladelser, både til vandværker og til 3. prioritetsindvinding? Kan disse fornyes, hvis påvirkningen er for stor, eller skal indvindingen flyttes eller helt nægtes. Både vandværker og øvrige kan have store investeringer på spil som er afhængige af at kunne få vand.

Vand som konkurrenceparameter:

Generelt skal der være vand før det er muligt at indvinde vand. Derudover kan kvaliteten af vandet være af en sådan beskaffenhed, at vandet kan være uegnet til det ønskede formål og dermed må man søge indvinding andre steder. Med Vandplanen bliver vand en endnu vigtigere ressource idet det bliver synliggjort i langt højere grad at der er kamp om ressourcen ikke kun mellem grundvandsindvindere indbyrdes, men også om retten til grundvand i det hele taget kontra miljøets (vandløbs) ret til tilførsel af grundvand via den naturlige vandbalance.

Det bliver derfor meget vigtigt i fremtiden at der bliver klare retningslinjer fra Statens side på hvordan ressourcen bør forvaltes. Hvis nogle kommuner er meget restriktive med at læse vandplanen og dermed ikke tillader øget indvinding i områder, der i forvejen er belastet (selv om kvaliteten kan være god nok) så vil ny vandkrævende industri, markvanding og lignende blive placeret i kommuner, der måske ikke er lige så restriktive, selv om deres vandressourceproblemer kan være endnu større.

I princippet bør alle indvindinger som ikke er til drikkevand nedlægges før man begynder at flytte boringer til drikkevandsforsyningen.

8. Klima

Ændringer i klimaet er et faktum, som kommunen finder, bør medtages i udarbejdelsen af de kommende planer, såvel vand- som naturplaner. Prognoserne er, at vandstanden i havene vil stige. Dette vil få betydning for mange naturområder langs kysterne, hvor vigtige naturtyper kan risikere at forsvinde og tilknyttede, truede arter kan blive klemte.

Et ændret nedbørs- og afstrømningsmønster vil stille større krav til vandløbenes vandføringsevne, hvor vandløb i perioder med kraftigt nedbør eller stor afstrømning, skal kunne transportere store vandmængder, for at kunne afvande områder, hvor der er landbrugs-, rekreative- eller samfundsmæssige interesser. Vandløb der lejlighedsvis skal kunne transportere store vandmængder vil i perioder med lav vandføring (sommer) stille særlige krav til den fysiske udformning, samt vedligeholdsmæssige praksis for, at kunne opfylde miljømålene.

Generelle vandstandshævninger vil betyde at flere nedre dele af vandløbsstrækninger vil blive saltvandspåvirkede og som derfor primært rummer saltvandsdyr. I vandplanen bemærkes at ikke hidtil udviklet nogen metode til at beskrive den økologiske tilstand i sådanne tilfælde. På strækninger, hvor faunaklassen ikke kan bedømmes, kan målet ikke fastsættes ud fra DVFI-systemet (faunaklasse). Øgede vandstande i kystvandene omkring Guldborgsund Kommune vil således betyde, at nedre andløbsstrækninger ikke kan målsættes efter DVFI-systemet.